

1. DZIEWIĘSIŁ (12) sb m

dziewięsił (10), **dziewięcił** (2), [**dziewięsiół**]; dziewięsił *FalZioł* (3), *LudWieś*, *SienLek* (6); dziewięcił *Calep* (2).

e jasne; tekst nie oznacza ó.

sg N dziewięsił (7). ◇ G dziewięsiłu (4). ◇ A dziewięsił (1).

Sł stp notuje, Cn: *dziewięćsił*, *Linde XVIII w. s.v. dziewięćsił*.

bot. *Gladiolus communis* L. (Rost); *Carlina vulgaris* L. (Rost); rośliny z rodziny złożonych używane w homeopatii; *chamaelaea*, *ixia Calep*, Cn; *herba victorialis*, *herba puerilis FalZioł*; *candidus*, *cynozolon*, *ulofonon Cn* (12) : *Herba victorialis. vel puerilis. Dziewięsił. Neunkrafft. FalZioł* I 63c, I 2d, 64 *żp*; A niech łie chronią thych zioł pożywać/ iako skocżku/ naliężrzału/ dziewięsiłu/ trzem dały/ lubfzcżku/ żywokoštu/ pępkowego ziele [!]/ przymiotu/ przewrotniku *LudWieś* B2v; weźmiż kwiecia dżiewięsiłu á wśufzywśzy zetrzy go ná proch *SienLek* 127, 189v; *Chamaelaea* – *Dziewięcił*, *zaieczarżepka. Calep* 186a, 573b. [Cardopatia *Dziewięsiół. SzymŁowEnch* +v].

Zestawienia: »dziewięsił biały« = *Gladiolus communis* L. (Rost) (2): weźmi śępiey krwie/ á wody która łye z fukłem wśtawa pod máżią/ korzeniá Dżiewięsiłu białego/ wtłukśzy weśpołek zmieszay/ á thym trąd y węgry pomázuy *SienLek* 79v, Xv.

»dziewięsił czarny« = *Carlina vulgaris* L. (Rost) [szyk 2 : 1] (3): Dżiewięsił czarny/ Záięcza rżepká *Chamaeleon niger*: *Eberwurtz. SienLek* 248; Dżiewięsił biały y czarny/ iednákięgo łą kśztaktu niemal. *SienLek* Xv, 48v.